

Slavljenje

Mistično čudenje

Dolgo nazaj sem bral knjigo o materi Terezi. Nekdo v knjigi jo je vprašal, kako lahko zbere moč, da ljubi tako mnogo ljudi. Dejala je, da ljubi ljudi zato, ker so Jezus, vsakdo med njimi je Jezus, in to je res, ker je tako rečeno v Bibliji. Prav tako pa je res, da ta ideja nasprotuje stvarnim dejstvom: Ne more biti vsak Jezus. Krščanska duhovnost ima mnogo idej, ki nasprotujejo stvarnim dejstvom, kolikor jih razumem. Stavki, kakor je tale, ujezijo nekatere kristjane, ker verjamejo, da če se vidiki njihove vere ne pokoravajo stvarnim dejstvom, potem niso resnični. Vendar pa mislim, da obstajajo stvari vseh sort, v katere veruje naše srce, ki nimajo nobenega smisla za naše glave. Ljubezen, na primer; verujemo v ljubezen. Lepota. Jezus kot Bog.

Tolaži me misel, da če smo ustvarjena bitja, bi morala biti reč, ki nas je ustvarila, večja od nas, tako zelo večja, v bistvu, da je ne bi bili zmožni razumeti. Morala bi biti večja od dejstev naše resničnosti, in tako bi se nam zdelo, ko bi gledali ven iz naše stvarnosti, da nasprotuje razumu. Toda razum sam bi napeljeval na to, da mora biti večja od stvarnosti, ali pa ne bi bil razumen.

Ko slavimo Boga, slavimo bitje, za katerega nam naše življenjsko izkustvo ne daje dovolj orodij, da bi ga razumeli. Če bi ga lahko, Bog ne bi vzbujal strahospoštovanja. Večnost, na primer, ni nekaj, kar bi človeški um lahko razumel. Morda smo si zmožni zamisliti, kako je živeti večno (in to lahko počnemo le zato, ker nihče med nami ni izkusil smrti), toda ali lahko razumemo, kaj pomeni nikoli biti rojen? To pravim le zato, da bi ponazoril, kako mi, kot kristjani, verujemo v stvari, ki jih ne moremo razumeti. In tako tudi vsi drugi.

Imam prijatelja, ki je semeniščni študent, ki kritizira določene krščanske pisce zaradi sprejemanja tistega, čemur pravi "misticizem". Vprašal sem ga, če njegov stavek pomeni, da sam ni mistik. Seveda nisem, mi je povedal. Vprašal sem ga, če veruje v Trojstvo. Rekel je, da veruje. Vprašal sem ga, če veruje, da Trojstvo predstavlja tri ločene osebe, ki so tudi ena. Rekel je, da veruje. Vprašal sem ga, ali se to smatra za mistično idejo. Kar obstal je in razmišljal.

Ne moreš biti kristjan, ne da bi bil mistik.

Nedavno sem govoril z brezdomcem v pralnici, ki je rekel, da če zvedemo krščansko duhovnost na matematiko, oskrunimo sveto. Mislil sem, da je to zelo lepo in tolažilno, ker nikdar nisem bil dober v matematiki. Mnogi od naših poskusov, da bi razumeli krščansko vero, jo le poplitvijo. Nič bolj ne morem razumeti celote Boga, kot lahko palačinka, ki sem si jo naredil za zajtrk, razume mojo kompleksnost. Tisto malo, kar lahko razumemo, zrno peska, ki ga je naš um zmožen razumeti, tiste ideje, kot so Bog je dober, Bog čuti, Bog ljubi, Bog vse ve, so dovolj, da ohranja naša srca v vztrajanju pri njegovem veličanstvu in drugačnosti za vedno.

SLAVLJENJE

Tole je ena najbolj kulskih reči, ki sem jih kdaj storil: Zadnje poletje sem se odločil, da ujamem sončni zahod. S svojim motorjem sem se vozil na Mount Tabor in sedel na stopnicah rezervoarja, da bi opazoval, kako sonce ožarja oblake, ki vselej visijo nad Portlandom. Nikoli si nisem zares želel tega izleta; raje bi gledal televizijo ali delal sendvič, toda pripravil sem se do tega, da grem. A ko sem se enkrat tega lotil, sem to vselej rad počel. Vedno mi je nekaj pomenilo gledati lepoto prav tam preko mojega mesta.

Moj prvi sončni zahod tega leta je bil najbolj spektakularen. Gozdni požari v državi Washington so razpihovali svetlobo, skoraj neopazno povsem zatemnili Portland in oblaki so bili ravno zadosti nizko, da so ujeli polni odsev rdeče in rumene. Pri sebi sem si mislil: *To je nekaj, kar se ves čas dogaja*. S slemena Taborja, kjer sem se namestil, sem lahko videl celotno obzorje, dom več kot milijona ljudi. V večini večerov tam ni bilo z menoj več kot dveh ali treh ljudi. Vsa ta lepota se dogaja prav nad glavami več kot milijona ljudi, ki tega nikoli ne opazijo.

Tole sem začel premišljovati: Vse božje čudo se dogaja prav nad našo aritmetiko in našimi formulami. Bolj ko zlezem ven iz svojih ustaljenih odgovorov, bolj se v meni krepi osvežujoče videnje, bolj moje srce vstopa v slavljenje.

Všeč mi je, kako se začne evangelij, z Janezom Krstnikom, ki je žuželke in krščuje ljudi. Religiozni ljudje so se začeli dajati krstiti, ker je to postalo popularno, in Janez jih je nadrl in imenoval kače. Rekel jim je, da voda ne bo zanje opravila ničesar, le zmočila jim bo kačjo kožo. Toda če bi resno mislili, če bi imeli vero, da je Jezus prišel in da je resničen, potem bi Jezus zanetil v njih življenje božjega kraljestva. To sem imel rad, ker je bila religija tako dolgo moj lažni evangelij. Toda v njej ni bilo nobene čarobnosti; nobeno čudo, nobeno strahospoštovanje, nobeno božje kraljestvo ni gorelo v mojih prsih. In ko sem skušan s taisto neumno krščansko religijo, se vrnem nazaj na začetek evangelija in se potolažim s tem, da gre za nekaj več kot za praznino rituala. Bog bo prižgal v meni večno življenje, pravi Biblija. To je mistika. To ni obrazec, ki ga dojamem. To je nekaj, kar dela Bog.

Neke noči sem opazoval sončni zahod, dokler se niso pojavile zvezde, in, ko sem gledal gor, je moj razum, ali moje srce, ne vem kateri od njiju, ugotovil, kako neskončno je vse to. Zleknil sem se na neko travo in stegnil svojo roko naravnost proti čemu? Ne vem. Ni ne zgoraj ne spodaj. Nikoli ni bilo zgoraj in spodaj. Reči, kot sta zgoraj in spodaj, so bile izumljene, da ne bi plašili otrok, da bi skrčili skrivnost na matematiko. Resnica je, da ne vemo, ali obstaja meja snovne eksistence. Lahko, da bo trajala večno, kar je nekaj, kar razum ne more doumeti.

S prijateljem Jasonom sva šla na izlet k Joshua Tree in v Dolino smrti in na kolenih je imel skoraj vso pot zložen zemljevid. Celo ko sem jaz vozil, je imel zemljevid zunaj, sledeč s prstom pot avtomobila, ugotavljal je, kako blizu sva določenim mestom, določenim jezerom. Jason je rad vedel, kje sva na zemljevidu (in jaz tudi, po pravici povedano). Toda bal sem se Jasonu povedati glede veselja, kako znanstveniki niso odkrili njegovega roba, kako nihče natanko ne ve, kje smo na zemljevidu.

Ko se soočamo s tako veliko krasoto, mislim, da imamo dve izbiri: grozo ali strahospoštovanje. In natanko zaradi tega poskušamo narisati zemljevid Boga, ker bi bili radi zmožni, da bi ga predvideli, razčlenili, ga prevažali naokrog v naših pasjih in konjskih procesijah, pa vendar nam Biblija pravi, da je ustrezen odziv strah in da je to začetek modrosti. Ali to pomeni, da nas hoče Bog prizadeti? Ne. Ampak nekoč sem stal na robu Grand Canyon, izza ograje, in četudi nikoli ne bi mogel pasti z roba, sem se bal pomisliti na to. To je ta veličina kraja, ta krasota pokrajine.

SLAVLJENJE

V filmu Društvo mrtvih pesnikov mi je vseh prizor, v katerem g. Keating, predavatelj angleščine na elitni šoli, zahteva od svojih dijakov, naj iz svojih literarnih učbenikov iztrgajo spis »Uvod v pesništvo«. Pisec spisa je uvajal dijake v metodo razvrščanja pesmi na premično lestvico, in to z uporabo razpredelnice, in tako reduciral umetnost za srce v aritmetiko za razum. Dijaki so se spogledovali v zmedi, kako je njihov učitelj odklonil spis kot odpadek in jim naročil, naj iztrgajo te strani iz svojih knjig. In ob glasnem učiteljevem spodbujanju so dijaki začeli s trganjem. G. Keating je prehodil učilnico s smetnjakom in opomnil dijake, da poezija ni algebra, da ni kot popevke z *American Bandstanda*, ki jih točkujejo na lestvici od 1 do 10, temveč so prej dela umetnosti, ki se potopijo v globine srca, da bi vzpodbudila moč v moških in pritegnila ženske.

Preveč našega časa porabimo za poskuse, da bi razporedili Boga v diagram, in premalo, da bi pustili našim srcem občutiti strahospoštovanje. Z reduciranjem krščanske duhovnosti na obrazec prikrajšamo naša srca za čudenje.

Ko razmišljam o zapletenosti Trojstva, troedinem Bogu, moj razum tega ne more razumeti, vendar moje srce občuti čudenje v polnem zadoščenju. To je, kot da bi moje srce sredi svoje vznesenosti govorilo razumu: *So stvari, ki jih ne moreš razumeti, in moraš se naučiti živeti s tem. Ne le, da se moraš naučiti živeti s tem, moraš se naučiti uživati v tem.*

Rad bi vam povedal nekaj o sebi, kar boste morda videli kot slabost. Rabim čudenje. Vem, da prihaja smrt. Voham jo v vetru, berem o njej, gledam na televiziji in jo vidim na obrazih starcev. Rabim čudo za razlago, kaj se mi bo zgodilo, kaj se bo zgodilo z nami, ko ta stvar pride, ko je naša izmena končana in so otroci naših otrok še vedno na svetu, poslušajoč svojo noro rap glasbo. Rabim, da se zgodi nekaj skrivnostnega, ko umrem. Moram biti nekje drugje, ko umrem, nekje z Bogom, nekje, kar ne bi imelo nobenega smisla, če bi mi bilo razloženo že zdaj.

Na koncu dneva, ko ležem v posteljo in vem, da so možnosti, da bi imela kaka naša teologija povsem prav, ena proti milijon, rabim vedenje, da je Bog izračunal stvari, da bo, če je moja matematika napačna, z nami kljub temu vse v redu. In čudenje je tisti občutek, ki ga dobimo, ko opustimo svoje trapaste odgovore, svoja kartografirana pravila, za katera želimo, da bi jim sledil Bog. Mislim, da ni nobenega boljšega slavljenja od čudenja.